7/5138

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı

Sayı : 026.21/2001/SPGY/309506
Konu : Yazılı Soru Önergesi

12.12.2001
SÜRELİ - ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 4 Aralık 2001 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-12446 sayılı yazıları

Van Milletvekili Sayın Hüseyin Çelik'in 7/5138 Esas No'lu yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla arzederim.

İsmail CEM
Bakan

EK: Soru önergesi yanıtı

7/5138

VAN MİLLETVEKİLİ SAYIN HÜSEYİN ÇELİK'İN YAZILI SORU ÖNERGESİ

SORULAR:

Hürriyet gazetesi yazarlarından Doğan Uluç 18.11.2001 tarihli Hürriyet gazetesinde BM Genel Kurulu'nda yaptığınız konuşma ve temaslarla ilgili bazı iddialarda bulunmaktadır. Sözkonusu iddialara göre;

1. Çeşitli düzeylerdeki devlet adamlarının konuşma metinleri, onlar Genel Kurul'da konuşmadan önce dağıtıldığı halde, sadece sizin konuşma metninizin zamanında dağıtılmadığı doğru mudur?

2. 189 üyeli Genel Kurul'da yanlış metin dağıtımı azizliğine uğrayan yegane konuşmacının siz olduğu doğru mudur?

3. İsrail Dışişleri Bakanı'yla buluştuğunuz halde, BM'de FKÖ lideri Yaser Arafat onuruna verilen davete yüzlerce diplomat katılıp Arafat'ı tebrik ettiği halde, sizin davete gitmediğiniz doğru mudur?

4. BM'de kurulan 21 üyeli Afganistan komitesine mensup basın mensuplarının size bütün çabalara rağmen ulaşamadıkları doğru mudur? Türkiye'nin Afganistan konusundaki görüşlerini yabancı medya kuruluşları aracılığıyla dünyaya yaymak gibi bir fırsatı bu tavrınızla kaçırmanız akılcı mıdır?

5. Yazar, "Türk diplomatlarının dışarıya kapanıklık hastalığının ilacı hala bulunmuş değil" diyor. Halbuki diplomatlık dışarıya açıklık mesleğidir. Bu zaafların aşılması için ne tür tedbirler almayı düşünüyorsunuz?

YANITLAR:

Bütün uluslararası kuruluşlarda olduğu gibi Birleşmiş Milletler'de de yerleşik usul, Genel Kurul görüşmeleri sırasında yapılacak konuşmaların metinlerinin Sekretarya'ya önceden verilerek dağıtımının sağlanmasıdır. Nitekim, Birleşmiş Milletler 56. dönem Genel Kurul görüşmeleri sırasında 12 Kasım sabahı Genel Kurul'a hitaben yaptığım konuşmanın metninin örnekleri de, bu usule uygun olarak, konuşma sıram gelmeden yeterli süre önce BM Sekretaryası'na teslim edilmiştir.

Metinler, yine mutad uygulama gereği, konuşmam devam ederken Sekretarya tarafından Genel Kurul salonunda üye devletlerin masalarına dağıtılmıştır. Bu dağıtım sırasında, tarafımdan yapılan konuşmanın metinlerinin arasına, aynı anda diğer bir toplantı salonunda devam eden bir konferansa katılan heyet başkanımızın yaptığı konuşmanın birkaç örneğinin karıştığının tespit edildiği doğrudur. Ancak durum dağıtım sırasında fark edildiği için, bunların Genel Kurul metniyle değiştirilmesi de anında sağlanmıştır.

56. Genel Kurul görüşmeleri sırasında başka ülkelerin konuşma metinleriyle ilgili benzer bir durum yaşanıp yaşanmadığının tesbiti tabiatıyla mümkün değildir. Bununla birlikte gerek Birleşmiş Milletler'de, gerek diğer uluslararası kuruluşlarda, yoğun toplantı dönemlerinde, üye devletler tarafından konferans sekretaryasına teslim edilen metinlerin dağıtımında, istenmese de bu tür küçük aksaklıklarla gayet sıklıkla karşılaşıldığı, uluslararası toplantı tecrübeleri olanlarca yakından bilinen bir durumdur.

Birleşmiş Milletler'in, esasen Ekim ayı başında yapılması planlanmışken 11 Eylül saldırılarının ardından oluşan uluslararası ortam dolayısıyla Kasım ayına ertelenen 56. Genel Kurul oturumları, yeniden şekillenmekte olan uluslararası ilişkilerde Birleşmiş Milletler'in de üstlenmekte olduğu aktif konum dolayısıyla, bütün ülkeler için olduğu kadar, hatta belki de daha fazla Türkiye için önem taşımıştır. Bu itibarla, Genel Kurul görüşmeleri ve New York'da bulunduğumuz 10 günlük süre zarfında yürütülmesi öngörülen ikili ve çok taraflı temaslarımız için özenle hazırladığımız, gayet yüklü bir program uygulanmıştır.

Bizatihi Genel Kurul görüşmeleri, BM'e üye bütün ülkelerin genellikle Dışişleri Bakanı, ancak bazı durumlarda da Başbakan ya da Devlet Başkanı düzeyindeki temsilcilerinin birbirleriyle görüşme imkanını buldukları son derece önemli bir forum teşkil etmektedir. Bu vesileyle ya önceden tesbit edilmiş bir program dahilinde ya da Genel Kurul sırasında biraraya gelinen ortamlardaki karşılaşmalarda dış politika konuları en üst seviyede ele alınmaktadır.

56. Genel Kurul toplantıları vesilesiyle New York'da bulunduğum 9-16 Kasım günleri arasında, tarih sırasına göre, KKTC, İspanya, Fransa, Cezayir, Hindistan, İngiltere, Macaristan, İsrail, Özbekistan, Küba, Bahreyn, Arnavutluk, İtalya, Slovakya, Libya, Sudan, Ürdün, Irak, Azerbaycan, Etyopya, Pakistan ve Rusya Dışişleri Bakanları ve ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı, BM Genel Sekreteri, BMGS Afganistan Özel Temsilcisi, Avrupa Birliği Orta Doğu Temsilcisi, Arap Ligi Genel Sekreteri'yle yaptığım ikili görüşmelere ilaveten, bizzat katıldığım, yine tarih sırasına göre AB Dönem Başkanı'nın akşam yemeği, BM Genel Sekreteri'nin öğle yemeği, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Bakanlar Konseyi Çalışma Yemeği, İslam Konferansı Örgütü (İKÖ) Dışişleri Bakanları toplantısı ile heyet üyelerimizin beni temsilen katıldıkları Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Dışişleri Bakanları toplantısı ve G-21 toplantısı, bize, adı sayılan ülkelerle ikili ilişkilerimiz; ayrıca gerek uluslararası gündemde, gerek Türk dış politikasının gündeminde bulunan belli başlı bütün konular üzerinde son derece geniş bir görüş teatisi imkanı sağlamıştır. Özellikle BM Genel Sekreteri'nin 10 Kasım'da verdiği öğle yemeğinde ABD, Rusya, Pakistan, Belçika ve İspanya Dışişleri Bakanları ve BMGS Özel Temsilcisi Brahimi, Arap Ligi Genel Sekreter Amr Musa'yla aynı masada oturarak son gelişmeleri değerlendirme fırsatı bulduğumu hatırlatmak isterim.

Önceden saptanan program çerçevesinde yapılan bu görüşmelere Genel Kurul sırasında yaptığım 'ayaküstü' olarak adlandırılmakla birlikte gayet içerikli olan diğer çok sayıdaki ikili görüşmeyi de eklediğimizde, bu seferki Genel Kurul görüşmelerinden beklediğimiz sonuçları elde ettiğimiz kanısındayım.

Bu 7 gün zarfında, katılmak isteyip de, uygulamak durumunda bulunduğumuz program nedeniyle buna imkan bulamadığım diğer önemli davetler de tabiatıyla olmuştur. Filistin lideri Sayın Yasser Arafat için 11 Kasım Pazar günü düzenlenen davet, maalesef, aynı güne programlanmış ikili görüşmeler nedeniyle katılamadığım bir faaliyettir. Ancak, Genel Kurul görüşmelerinin ilk gününde toplantı salonunda Sayın Arafat'la yaptığım ve hal hatır sormanın dışında, içerikli konulara da değindiğimiz konuşma, bizim için, bir davete katılmanın ötesinde önem taşımış ve tatminkar sonuç vermiştir. Türkiye'nin Orta Doğu Barış Süreci'ne ilişkin dengeli ve yapıcı politikası Filistin liderliğinin her zaman arkasında olmuş; bu politikamız gerek Genel Kurul konuşmamda, gerek bütün ikili ve çok taraflı görüşmelerimde muhataplarımıza da duyurulmuştur.

Genel Kurul toplantıları sırasında özenle üzerinde durduğumuz diğer bir konu da, Türkiye'nin gündemini on yıllarca en acı şekilde işgal etmiş terorizm olgusunun uluslararası planda da ön plana çıktığı bir dönemde, en geniş katılımlı uluslararası örgüt durumundaki Birleşmiş Milletler'in bu alandaki faaliyetlerinin doğru yönde gelişmesine katkı sağlamak, terorizm'e karşı oluşturulmakta olan uluslararası koalisyon içinde layık olduğumuz yeri almak

ve Türk dış politikasının belli başlı konularında haklılığımızı kamuoyuna duyurmak için son derece önemli bir araç olarak gördüğümüz ve bu oranda da ciddiye aldığımız basın/yayın çevreleriyle kurduğumuz temaslardır. Bu nedenle, belirli bir toplantıdaki, belirli bir basın grubunun bizimle temas arayıp da bize ulaşamadığı iddiasını önemsememiz pek de mümkün değildir. Nitekim, BM Genel Kurul toplantıları tarihleriyle eş zamanlı olarak ciddi basın/yayın organlarında ülkemize gösterilen büyük ilgi bu iddianın geçersizliğini açıkça ortaya koymaktadır.

Gerçekten de, 3 Kasım günü "*Reuters*" Ajansı'na, 15 Kasım'da "*Los Angeles Times*"a verdiğim mülakatlar, "*Wall Street Journal*"a 14 Kasım günü yaptığım ziyaret ve "*BBC World Televizyonu*"nda 15 Kasım'da katıldığım canlı yayın, 7 günlük yoğun New York temaslarımızın diğer önemli bir bölümünü teşkil etmiştir. Bir örnek olarak gösterebileceğim "*Reuters*"in 13 Kasım tarihli, Türkiye'yi, modern, laik Müslüman bir ülke olarak Afganistan'a model gösteren "*Turkey would send peacekeepers to Afghanistan*" başlıklı haberi, "*Los Angeles Times*"ın 15 Kasım tarihli "*Let Turkey, Our Best Muslim Ally, Join the Club*" başlıklı haberi, "*The Wall Street Journal*"da 12 Kasım günü yayınlanan ve Türkiye'yi, Afganistan için öngörülecek barışı koruma operasyonlarında en uygun ülke olarak gösteren "*Talking Turkey* " başlıklı haber, 14 Kasım'da "*The Washington Post*"da Richard Holbrooke imzasıyla yayınlanan ve Türkiye'yi keza en iyi seçim olarak gösteren makalelerin yazımında, New York'daki etkin çalışmalarımızın büyük bir payı bulunduğu kuşkusuzdur.

Bu çerçevede, 56. Genel Kurul'la ilgili çalışmalarımızın Türkiye bakımından olumlu ve verimli bir şekilde tamamlanmış olmasında, BM nezdindeki Daimi Temsilciliğimizin yoğun mesaisi ve etkin desteğinin de büyük rol oynadığını belirtmekte yarar görüyorum.